

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/47/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8520200449
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8520200449.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

17CoP/17/2016

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členov senátu JUDr. Mariána Hoffmanna, PhD. a JUDr. Eduarda Valenčina, v spore žalobcov: 1/. A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/X, XXX XX D. E., 2/. F. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/X, XXX XX D. E., obaja právne zastúpení: JUDr. Marián Prievozník, PhD., advokát, s.r.o., so sídlom Krmanova 1, 040 01 Košice, IČO: 47 239 573, proti žalovanej: Obec Vislanka, Vislanka 28, 065 41 Vislanka, IČO: 00 330 256, právne zastúpená: Mgr. Dalibor Tverďák, advokát, Krmanova 1, 040 01 Košice, IČO: 31 819 796, konaní o určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 5C/11/2020-269 zo dňa 15.2.2023 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalovanej priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcom povinným spoločne a nerozdielne v plnom rozsahu s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne prvoinštančný súd samostatným uznesením po právoplatnosti veci.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom prvoinštančný súd žalobu zamietol. Rozhodol, že žalovaná má nárok na náhradu trov konania voči žalobcom v 1/ a 2/ rade v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

2. Prvoinštančný súd tak rozhodol o žalobe, ktorou sa žalobcovia domáhali určenia, že nehnuteľnosť v k.ú. D., okres G. H., obec D., zapísaná na LV č. XXX, parc. registra CKN 404 – zastavaná plocha a nádvorie o výmere 582 m² patrí do ich bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Nadobudnutie tejto parcely žalobcovia odôvodňovali uzatvorením kúpnopredajnej zmluvy na polovicu spoluvlastníckeho podielu v zápisnici č. 131, k.ú. D., mpč. X – dom č. XX záhrada o výmere 2.158 m². Uvedli ďalej, že medzi podielovými spoluvlastníkmi, a to manželmi I. a B. došlo k zrušeniu a vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva na základe notárskej zápisnice sp. zn. N183/88, Nz 196/88, kde si podielové spoluvlastníctvo vyporiadali tak, že do výlučného vlastníctva A. I. a J., K. L. patrí parcela vytvorená geometrickým plánom č. 244 – 3404 – 171 – 88 ako č. 125 o výmere 650 m², ktorá je zastavaná rodinným domom a príľahlá záhrada, parcela č. 126 o výmere 474 m², ktoré ostávajú vo výlučnom vlastníctve manželov I..

Ďalej žalobcovia prevzali na základe geometrického plánu č. 244 – 3404 – 141/88 z mpč. 8 parcelu č. 123 o výmere 131 m², parcelu č. 124 o výmere 185 m². V zmluve o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva bolo dohodnuté, že žalobcovia preberajú aj „zbytok hore uvedenej mpč. X v celosti“.

3. O uplatnenom nároku žalobcov rozhodol prvoinštančný súd prvým rozsudkom č.k. 5C/11/2020-117 zo dňa 24.5.2021, ktorým žalobe v celom rozsahu vyhovel. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná odvolanie. Odvolací súd uznesením č.k. 17Co/32/2021-178 zo dňa 10.5.2022 napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uložil prvoinštančnému súdu úlohu, ktorá spočívala v stotožnení parcely, ktorú mali pri zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva získať žalobcovia „zbytku mpč. X“ s parcelou, ktorá je predmetom sporu č. 404 o výmere 582 m², ku ktorej žiadajú žalobcovia určiť vlastníctvo.

4. Následne prvoinštančný súd rozsudkom č.k. 5C/11/2020-269 zo dňa 15.2.2023 žalobu zamietol. Priznal žalovanej nárok na náhradu trov konania voči žalobcom v 1/ a 2/ rade v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady rozhodne prvoinštančný súd samostatným uznesením.

Prvoinštančný súd vo veci doplnil dokazovanie a zistil, že aktuálne je parcela č. 404 o výmere 582 m² – zastavaná plocha a nádvorie zapísaná na LV č. XXX v k.ú. D. s tým, že ako vlastník je uvedená obec D.. Z pozemnoknižnej vložky č. XXX vyplýva, že pôvodná mpč. X – dom č. XX a záhrada o výmere 2158 m², boli zapísané na vlastníkov A. B., K. I., A. I., B. B. a F. B.. Kúpnu zmluvou sp. zn. N115/87, Nz 123/87 zo dňa 22.4.1987 registrovaná Štátnym notárstvom v Starej Ľubovni R1 151/87, A. B. a F. B., každá v podiele 1, odpredávajú svoje podiely do BSM manželom A. B. a F. B., K. B., v podiele 1 na uvedených nehnuteľnostiach.

Následne bola spísaná ďalšia notárska zápisnica č. N 183/88, Nz 196/88 dňa 10.6.1988, ktorá bola zaregistrovaná Štátnym notárstvom v Starej Ľubovni R 1 2604/88 dňa 15.6.1988, kde A. I. a jeho manželka J., K. L. a A. B. a jeho manželka F., K. B., ktorí sú podielovými spoluvlastníkmi mpč. X, uzatvárajú dohodu o zrušení spoluvlastníctva podľa geometrického plánu č. 244 – 3404 – 171 – 88, podľa ktorého parcely EN č. 125 o výmere 650 m² - zastavaná plocha, s rodinným domom a ostatnými stavbami A. I. a jeho manželky J. a príhľadá záhrada parcela č. 126 o výmere 474 m², sa stávajú výlučným vlastníctvom manželov I..

Geometrickým plánom č. 244 – 3404 – 141/88 z mpč. 8 bola vytvorená parcela č. 123 o výmere 313 m² a parcela č. 124 o výmere 185 m², ktoré parcely do svojho výlučného vlastníctva preberajú žalobcovia A. B. a F., K. B.. Títo preberajú aj „zbytok mpč. X v celosti“. Týmto došlo k reálnej delbe pôvodne mpč. č. X, ktorá bola v podielovom spoluvlastníctve.

Geometrický plán na odčlenenie parcely 123 a 124 od pôvodnej mpč. X, a to geometrický plán č. 244 – 3404 – 141/88 zo dňa 30.3.1988 vypracoval geodet E. M.. Týmto geometrickým plánom boli vyčlenené parcely č. 123 a 124 z pôvodnej mpč. X. V geometrickom pláne sa uvádza aj parcela č. 404, k.ú. D., ale ako to neskôr geodet na pojednávaní uviedol, súvisí táto parcela len so skutočnosťou, že z tejto parcely sa k vyčleneným parcelám priraduje výmera 24 m².

V roku 2007 bol vytvorený geometrický plán č. 145/2007 geodetom A. M., ktorý geometrický plán bol základom pre zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností v prospech žalovanej parcely č. 404 o výmere 582 m² ako neknižovanej parcely. To, že parcela bola neknižovaná, podľa výsluchu geodeta, svedčí aj z potvrdenia Správy katastra v Starej Ľubovni. Tento úrad aj overil správnosť geometrického plánu.

Uvedený spôsob delenia nehnuteľnosti, ktorá pôvodne bola v podielovom spoluvlastníctve zapísaná v pozemnoknižnej zápisnici č. XXX, k.ú. D. ako mpč. X dom a záhrada o výmere 2158 m², potvrdil aj Okresný úrad, katastrálny odbor v Starej Ľubovni. Naviac však uviedol, že z pôvodnej výmery parcely 2158 m², mpč. X, bolo majetkovo vysporiadaných 1.622 m². Časť parcely nebola majetko-právne vysporiadaná, stav tejto časti parcely bol neidentický, pretože nebolo možné presne určiť priebeh hranice parcely, ani presnú výmeru tejto zbytkovej časti. Na LV č. XX, ktorá bola vytvorená pre žalobcov, bolo v časti D - poznámky uvedené, že „zvyšok parcely zo zápisnice č. 131“. Okresný úrad, katastrálny odbor nevedel jednoznačne uviesť, či časť parcely mpč. X (susednej s mpč. X), evidovanej v pozemnoknižnej vložke X, k.ú. D., nezasahuje do parcely KNC 404. Medzi parcelami mpč. 8 a 9 sa však neknižovaná parcela nenachádza. Okresný úrad, katastrálny odbor doporučil na ozrejmienie situácie vo veci vykonať znalecký posudok.

Prvoinštančný súd takto zistený skutkový stav potom posúdil podľa čl. 20 Ústavy SR, podľa § 133, § 134 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka platného od 1.4.1983 do 30.6.1988, ďalej podľa § 130 a § 868 Občianskeho zákonníka. Na daný právny vzťah aplikoval aj zákon č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom, a to konkrétne ust. § 8 ods. 1, § 13, § 14 ods. 1, 2.

Dospel k záveru, tak, ako to už uviedol odvolací súd v zrušujúcom uznesení pri vysvetľovaní ust. § 37c CSP, že je daný naliehavý právny záujem žalobcov na požadovanom určení. Žalovaná je zapísaná v katastri nehnuteľností ako vlastníčka spornej nehnuteľnosti a žalobcovia tvrdia, že vlastníctvo k spornej nehnuteľnosti im patrí a domáhajú sa súdnej ochrany ich vlastníckeho práva. Pokiaľ je sporné, kto je vlastníkom určitej nehnuteľnosti, spor rozhodne súd a až na základe takéhoto rozhodnutia môže byť sporný údaj o vlastníckom práve zmenený v prospech reálneho vlastníka.

Prvoinštančný súd dospel k záveru, že žalobcovia najskôr kúpnu zmluvou a neskôr zmluvou o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva s pôvodnými spoluvlastníkmi sa dohodli na právnom stave, v zmysle ktorého pre žalobcov bola geometrickým plánom č. 244 – 3404 – 141 – 88, vytvoreného dňa 30.3.1988 geodetom M. z mpč. č. 8 o výmere 2158 m², vytvorená parcela č. 123 o výmere 313 m² a parcela č. 124 o výmere 185 m². V novom stave v rámci registra EN, okrem parcel 123 a 124 je označená aj parcela 404 o výmere 575 m² ako pozemná komunikácia, vo vzťahu ku ktorej vlastník nie je uvedený. Na LV č. XX boli žalobcovia zapísaní ako vlastníci parcely 123 a 124 a v poznámke ako titul je uvedená kúpna zmluva R1 151/87-6/87 a zmluva o zrušení spoluvlastníctva R1 264/88-15/88 s poznámkou v časti D, že sa týka zápisnice 131 zbytku mpč. X.

Prvoinštančný súd následne vyhodnotil dohodu o zrušení podielového spoluvlastníctva vo vzťahu k dohode, ktorou žalobcovia „preberajú aj zbytok hore uvedenej mpč. X v celosti“ tak, že na daný právny vzťah podľa názoru prvoinštančného súdu nie je možné aplikovať ideologické ustanovenie § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka ako interpretačné pravidlo platnosti prejavenej vôle, resp. úkonu zmluvných strán. Vychádzal pritom z ust. § 37 Občianskeho zákonníka a pri vyhodnotení všetkých okolností pri uzatváraní tejto zmluvy vyhodnotil, že žalobcom okrem nehnuteľností, ktoré boli vyčlenené geometrickým plánom, a to parcela č. 123 o výmere 313 m² a parcela č. 124 o výmere 185 m² pripadla aj zvyšná časť mpč. X, ktorá mala v tom čase predstavovať 536 m² po tom, čo z pôvodnej výmery 2158 m² boli odpočítané parcely žalobcov a výmera parcel rodiny Kupcových, kde parcela č. 125 bola vyčlenená o výmere 650 m² a parcela č. 126 o výmere 474 m².

Prvoinštančný súd vypočul žalobcov, ktorí sa k tejto otázke bližšie vyjadriť, vzhľadom na odstup času, nevedeli. Vychádzal však z tvrdenia žalobcu v 1/ rade, že kúpoval pozemok 123 a 124, dom a k tomu patrila záhrada, pričom aj žalobca aj žalobkyňa poukazovali na obsah notárskej zápisnice zo dňa 10.6.1988, kde zvyšok parcely, ktorý ostal po reálnom rozdelení medzi žalobcami a rodinou I., mal pripadnúť žalobcom. Pri posudzovaní platnosti jednoznačného vyjadrenia v zmluve o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva „zbytok mpč. X“, prvoinštančný súd v súlade s uprednostnením výkladu, ktorý vedie k platnosti právneho úkonu, dospel k záveru, že tento úkon je v tejto časti potrebné považovať za platný.

Následne sa prvoinštančný súd zaoberal posúdením a vyhodnotením dôkazov, kde bolo potrebné zistiť, či žalovaná parcela č. 404 o výmere 582 m², v súčasnosti zapísaná na LV č. XXX, k.ú. D., je tým istým pozemkom, ktorý v notárskej zápisnici zo dňa 10.6.1988 je označený ako „zbytok horeuvedenej mpč. X“ a v liste vlastníctva č. XX ako „zbytok mpč. X“.

Žalobcovia totiž tvrdili, že zbytok mpč. č. X predstavuje práve parcelu č. 404 o výmere 582 m². Na druhej strane žalovaná tvrdila, že nejde o uvedenú parcelu a žalobcovia stotožnili parcely „zbytku mpč. č. X“ a parcely č. 404, k.ú. D. nepredložili žiaden dôkaz.

Prvoinštančný súd vo veci vykonal rozsiahle dokazovanie a ani počas tohto dokazovania nebolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že „zbytok mpč. X“ je tá istá parcela, ktorá je zapísaná na LV č. XXX ako parcela 404 o výmere 582 m², resp. že ide o tú istú parcelu, ktorá v geometrickom pláne p. M. zo dňa 30.3.1988 č. 244–3404–141/88 je uvedená ako parcela 404 o výmere 575 m².

Prvoinštančný súd vo veci vypočul svedka, geodeta p. M., ktorý potvrdil, že vypracoval geometrický plán, kde bolo určované vlastníctvo len voči parcelám 123 a 124 v prospech žalobcov. Parcela č. 404 nebola predmetom riešenia, pričom z tejto parcely bolo odčlenených len 24 m² k parcelám č. 123 a 124. Svedok pred súdom potvrdil, že parcela č. 404 do mpč. č. X nepatrila, patrila len v rozsahu pričlenených 24 m². Keďže geodet, p. M., nemal uloženú povinnosť zaoberať sa „zvyškom mpč. č. X“, k.ú. D., bližšie k zbytku mpč. X sa nevedel vyjadriť.

Prvoinštančný súd na tomto mieste zdôraznil základné princípy sporového konania, a to princíp dispozičný a prejednací, princíp kontradiktórnosti a koncentrácie konania a princíp formálnej pravdy. Zdôraznil, že úlohou súdu nie je aktívne hľadať skutkové zistenia a nájsť objektívnu pravdu, ale jeho povinnosťou bolo vyhodnotiť dôkazy predložené stranami sporu, ktoré v rámci kontradiktórneho konania sú povinné predkladať strany sporu.

Zdôraznil zodpovednosť strán sporu za unesenie dôkazného bremena, ktoré v určitých štádiách procesného konania sa prenášajú z jednej procesnej strany na druhú procesnú stranu, ktoré dôkazné bremeno musí vychádzať z povinnosti strán sporu tvrdiť určité skutkové okolnosti. V danom prípade boli

žalobcovia povinní preukázať svoje vlastníctvo k spornej parcele č. 404 o výmere 582 m², zapísanej na LV č. XXX, k.ú. D. v prospech žalovaného. Údaje uvedené v katastri sú hodnoverné až do doby, pokiaľ nie je preukázaný opak. Keďže aktuálne je na liste vlastníctva ako vlastník spornej parcely uvedená N. D., vlastnícke právo žalovanej je v zásade preukázané, pokiaľ sa nepreukáže opak. Preukázať opak boli povinní, vzhľadom na žalobný nárok, žalobcovia, na ktorých strane ležala nielen povinnosť tvrdiť nesprávnosť zápisu vlastníctva, ale aj bremeno preukázať právo žalobcov vlastníť túto parcelu a ďalej že „zbytok mpč. č. X“ predstavuje práve parcelu č. 404, k.ú. D.. Okrem dôkazov, ktoré sa nachádzali v spise a ktoré vykonal súd, ďalšie dôkazy, najmä dôkazy na stotožnenie týchto parciel tak, ako to uviedol prvoinštančný súd, nenavrhl, resp. dôkaz nepredložil. Súd nebol sám oprávnený vykonať takýto dôkaz, a preto, keďže žalobcovia nepreukázali totožnosť žalovanej parcely so „zbytkom mpč. X“, ktorú získali pri zrušení podielového spoluvlastníctva k mpč. č. X, neunesli dôkazné bremeno, a preto súd ich žalobu zamietol.

Prvoinštančný súd nepovažoval za dôležité v prejednávanej veci vypočítať žalobcami navrhovaných svedkov, a to právnych nástupcov p. I. a p. I., O. I., konkrétne J. I. a B. I., nakoľko títo mali byť vypočítaní k prejavu vôle ich právnych predchodcov pri uzatváraní dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva zo dňa 10.6.1988. Tieto osoby neboli však zmluvnými stranami dohody a nemôžu mať vedomosť o tom, aká bola vôľa ich rodičov, žalobcov, pri uzatváraní tejto zmluvy.

Prvoinštančný súd taktiež nevykonal dôkaz, a to ohľadom na mieste samom z dôvodu hospodárnosti a účelnosti, pretože o spornej nehnuteľnosti mal dostatočnú vedomosť z predloženej fotodokumentácie, najmä pokiaľ sa týka polohy, vzhľadu a využitia tejto parcely. Tieto okolnosti, ktoré by bol zistil ohliadkou, neboli v priebehu konania ani sporné.

O trovách konania prvoinštančný súd rozhodol podľa § 251 CSP, § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1, 2 CSP. Žaloba bola v celom rozsahu zamietnutá, a preto v konaní bola úspešná žalovaná, ktorej súd priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcom v plnom rozsahu, pričom o výške bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

5. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podali odvolanie žalobcovia z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. e/, f/ a h/ CSP. Uviedli, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Prvoinštančný súd žalobu zamietol z dôvodu, že nebolo preukázané, že pozemok, parcela č. 404 s výmerou 582 m² je práve tým pozemkom, ktorý tvoril „zvyšok mpč. X“ s výmerou 536 m². S týmto žalobcovia nesúhlasia. Podľa žalobcov, z dostupných archívnych dokladov katastra vyplýva, že parcela CKN 404 je časťou parcely zapísanej v pozemkovej knihe, zápisnica č. XXX, k.ú. D. ako mpč. X, dom č. XX, záhrada o výmere 2158 m². V pozemknoknižnej mape, v ktorej je zobrazený priebeh parciel mpč. X a X a ďalších parciel, sa medzi parcelami mpč. X a mpč. X neknihovaná parcela nenachádza. Výmera pozemku 536 m² sa nemôže zo zemského povrchu stratiť. Medzi mpč. X F. X sa žiadne neknihované pozemky nenachádzajú, a preto v roku 2007 nemohol následne takýto pozemok vzniknúť. Ak sa v roku 2007 u geodeta A. M. objavil, ktorý pozemok mal byť údajne neknihovaný, išlo o parcelu č. 404 o výmere 582 m², musí sa jednať práve o pozemok vo vlastníctve žalobcov. Vylučovacou metódou totiž žiadny iný dôkaz neprichádza do úvahy.

Súd prvej inštancie mal informáciu z výsluchu A. M., geodeta, že keď bol vypracovávaný geometrický plán v roku 2007, zadal jeho vypracovanie vtedajší starosta obce D.. Na obecnom úrade sa vtedy konala schôdza výboru urbárskej spoločnosti, kde starší členovia výboru mali potvrdiť geodetovi A. M., že cesta existuje už dávno a prechádzajú po nej nielen žalobcovia a manželia I., ale aj ostatní ľudia obce D.. Preto geodet uviedol, že parcela č. 404 bola neknihovaná. Výpoveď svedka, geodeta A. M., žalobcovia považujú za účelovú, závery geodeta nie sú správne.

Žalobcovia ďalej namietali aj výsluch svedka, geodeta E. M., ktorý potvrdil, že parcela CKN 404 nebola súčasťou mpč. X zo zápisnice č. XXX, k.ú. D.. Správny orgán pritom uvádza, že táto parcela č. 404 bola súčasťou mpč. X. Žalobcovia po takto rozporných výpovediach geodetov M. a M. navrhli doplnenie dokazovania, avšak súd návrhy na doplnenie dokazovania zamietol. Žalobcovia objektívne nemali možnosť zabezpečiť žiadny rukolapný dôkaz o svojom vlastníctve pozemku parcela č. 404, ale len dôkazy o vlastníctve „zvyšku mpč. X“, hoci sa jedná o totožný pozemok. Preto žalobcovia žiadali, aby napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu bol zrušený a aby bola vec vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie vo veci.

6. K odvolaniu žalobcov zaujala písomné stanovisko žalovaná. Uviedla, že žiada, aby odvolací súd napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu potvrdil a odvolanie žalobcov zamietol. Uplatnila si náhradu

trov odvolacieho konania. Žalovaná vo vyjadrení uviedla, že žalobcovia sa pokúšajú odvieť pozornosť súdu od jadra súdneho sporu, ktorým je ich údajné vlastníctvo v podiele 1/1 k nehnuteľnosti, parcele registra C č. 404, nachádzajúceho sa v okrese G. H., obec D., k.ú. D., zapísanej na LV č. XXX. Žalobcovia neunesli dôkazné bremeno a nepreukázali ich vlastnícke právo k nehnuteľnosti. Žalobcovia tvrdia svoje vlastníctvo k spornému pozemku, ktoré tvrdenie však bolo vyvrátené výsluchom svedka E. M., ktorý konštatoval, že parcela č. 404 nie je predmetom riešenia spracovaného geometrického plánu, pretože geometrický plán sa dotýkal hranice parciel 123 a 124 v súvislosti s mpč. X zo zápisnice č. 131. Parcela č. 404 je spomínaná z dôvodu, že v súbore EKN z tejto parcely bolo odčlenených 24 m². Parcela č. 404 do mpč. X nepatrila. Znalec uviedol, že patrila zrejme verejnosti.

„Zbytok mpč. X“ z notárskej zápisnice z 10.6.1988 nepredstavuje spornú nehnuteľnosť. Táto parcela nebola identifikovaná ani v obsahu notárskej zápisnice. Po vyvrátení tvrdenia žalobcov, že „zbytok mpč. č. X“ je totožný s parcelou č. 404, žalobcovia nepredložili žiadne skutkové tvrdenie a ani dôkaz, ktorý by preukazoval ich vlastníctvo k spornej nehnuteľnosti. Po pojednávaní, ktoré sa skončilo dňa 16.1.2023 a súd ukončil dokazovanie, žalobcovia predložili dodatočne objavený listinný dôkaz, a to pozemkovú mapu obce Vislanka z roku 1978, ktorú sa podarilo zabezpečiť žalobcom z archívu katastra. Na tento dôkaz poukazujú žalobcovia v odvolaní. Tento dôkaz však žalobcom nič nebránilo predložiť v priebehu konania pred ukončením dokazovania.

Žalovaná ďalej namietala, že časť právneho úkonu, ktorým žalobcovia preberajú aj zbytok horeuvedenej mpč. X v celosti je neplatným právnym úkonom z dôvodu nejasnosti a neurčitosti. Identifikácia zbytku, na základe ktorej došlo k zrušeniu a vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva sa v notárskej zápisnici zo dňa 10.6.1988 nenachádza. „Preberať zbytok“ nie je možné stotožniť s tým, že žalobcovia preberajú tento zvyšok do výlučného vlastníctva tak, ako nadobúdali parcelu č. 123 a 124.

Ďalej žalovaná tvrdila, že nehnuteľnosť slúžila ako prístupová cesta, a to nielen pre osobu žalobcu, ale aj pre rodinu I. a žalobca potvrdil, že ju používali aj tretie osoby. Žalobkyňa o vlastníctve zbytku mpč. X sa vyjadriť nevedela. Žalobcovia nepredložili žiaden dôkaz, podľa ktorého by mali byť zapísaní ako výluční vlastníci sporného pozemku.

Parcela č. 404, ktorá je predmetom tohto konania, tvorí jedinou prístupovú cestu k nehnuteľnostiam, ktoré v zmysle dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva z 10.6.1988 pripadli do vlastníctva A. I. a jeho manželky. Bolo by v rozpore s vyporiadanim podielového spoluvlastníctva, ak by A. I. a jeho manželka stratili prístup k svojim nehnuteľnostiam. Žiadne vecné bremeno s právom prechodu, prípadne iné právo pri zrušení podielového spoluvlastníctva zriaďované medzi stranami sporu nebolo. Domnienky žalobcov o ich vlastníctve k parcele č. 404 sú nepreukázané. Žalobcovia nevyprodukovali žiaden relevantný dôkaz, ktorým by preukázali ich vlastníctvo k nehnuteľnosti. Na zistených skutkových okolnostiach by sa nič nezmenilo ani pri ohliadke na mieste samom, prípadne výsluchom svedkov. Žalovaná nebola povinná preukazovať svoje vlastníctvo k nehnuteľnosti. To, že išlo o neknižovaný pozemok v intraviláne obce svedčí o verejnom záujme a zákonnom vlastníctve obce k tejto nehnuteľnosti. Aktuálne ide o prístupovú komunikáciu k ďalším nehnuteľnostiam. Žalovaná vykonáva údržbu na tomto pozemku. Ide o majetok obce, ktorý slúži na verejné účely, verejne je prístupný a možno ho obvyklým spôsobom používať. Preto so žalobou nesúhlasila.

7. K tomuto vyjadreniu zaujali písomné stanovisko žalobcovia. Žalobcovia zopakovali svoju argumentáciu z odvolania. Trvajú na dôvodnosti svojej žaloby a na podanom odvolaní v celom rozsahu. Navrhli, aby napadnutý rozsudok bol zrušený a aby bola vec vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

8. K vyjadreniu žalobcov zaujala písomné stanovisko žalovaná, ktorá zotrvala na svojich argumentoch z vyjadrenia k odvolaniu. Žiadala, aby odvolací súd odvolanie žalobcu ako nedôvodné zamietol a uplatnila si nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Žalobcovia v priebehu konania nevyprodukovali žiaden relevantný dôkaz, ktorým by preukázali ich vlastnícke právo k nehnuteľnosti.

9. V priebehu odvolacieho konania žalobcovia súdu dňa 25.4.2024 predložili znalecký posudok č. 3/2024 znalca P. M., B. B. XX, Q., ktorý znalecký posudok bol vypracovaný z dôvodu zistenia nesúladu medzi terajším stavom evidovaným v katastri nehnuteľnosti a skutočným stavom v teréne, týkajúci sa vlastníckych práv k parcele CKN č. 404 v k.ú. D..

10. Odvolací súd v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 34 CSP preskúmal napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu podľa zásad uvedených v § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario a zistil, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je správne.

11. Skôr, než odvolací súd vo veci rozhodol, zistil, že prvoinštančný súd sa vo svojom rozhodnutí opomenul aplikovať ust. § 126 ods. 1 OZ, podľa ktorého vlastník má právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnené zasahuje; najmä sa môže domáhať vydania veci od toho, kto mu ju neprávom zadržuje.

Podľa § 382 CSP odvolací súd vyzval strany sporu, aby sa k možnej aplikácii citovaného zákonného ustanovenia vyjadrili, pretože pri doterajšom rozhodovaní prvoinštančným súdom nebolo toto zákonné ustanovenie použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce.

Žalobcovia súdu navrhli, aby odvolací súd aplikáciou ust. § 126 ods. 1 OZ zmenil napadnutý rozsudok a žalobe vyhovel. V súlade s citovaným ustanovením sa domáhajú ochrany svojho vlastníckeho práva. Žalovaná súdu oznámila, že navrhuje, aby odvolací súd odvolanie žalobcov ako nedôvodné zamietol a priznal jej náhradu trov odvolacieho konania.

12. Žalobcovia v odvolaní namietajú, že prvoinštančný súd nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, čo je odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. e/ CSP.

Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že prvoinštančný súd vo veci vykonal rozsiahle dokazovanie výsluchom geodetov, strán sporu a listinnými dôkazmi. Žalobcovia v priebehu konania navrhli, aby súd vo veci vypočul právnych nástupcov žalobcov, ktorí sa mali vyjadriť k vôli žalobcov pri uzatváraní dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva dňa 10.6.1988, kedy mali nadobudnúť vlastníctvo k parcelám č. 123 a 124, vyčleneným z mpč. č. X a zbytku mpč. č. X, ktorý mali prebrať v celosti. Prvoinštančný súd v svojom rozsudku jasne vysvetlil, že tieto osoby zmluvnými stranami dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva neboli a teda neboli ani záväzkovo angažovaní na danom zrušení podielového spoluvlastníctva a nemôžu mať ani vedomosť o tom, akým spôsobom sa zmluvné strany na zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva dohodli a aká bola vôľa zmluvných strán.

Podľa odvolacieho súdu tieto osoby, vzhľadom na odstup času a vek žalobcov, ako aj ich detí, nemôžu dať objektívnu odpoveď na to, či parcela mpč. X v rozsahu preberaného zbytku mpč. X podľa dohody o zrušení podielového spoluvlastníctva a aktuálna parcela č. 404, zapísaná na LV č. XXX, k.ú. D., sú totožné.

Správne postupoval prvoinštančný súd, ak nepovažoval za potrebné vykonať aj ohliadku na mieste samom. Na to, aby bolo možné stotožniť a konštatovať totožnosť sporných parciel, ako aj existenciu tzv. neknihovanej parcely a hranice medzi parcelou mpč. č. X a X, nie sú postačujúce, aj keď erudované vedomosti prvoinštančného súdu. Ide o odbornú otázku, na ktorú môže odpovedať jedine odborník v danom odbore (geodézia a kartografia), podľa ktorej odpovede súd vyhodnotí právne prejednávajúcu vec. Sám súd však odborné závery nie je oprávnený zisťovať a vykonaním ohliadky na mieste samom by zistil len okolnosti charakteru sporného pozemku parcely č. 404 (že je užívaná ako cesta), prípadne by videl, akým spôsobom je táto cesta udržiavaná. Táto okolnosť je však bez významu k predmetu sporu, a preto vykonanie tohto dôkazu nebolo by hospodárne.

Vyhodnotenie potenciálnej relevancie navrhovaného dôkazu, ako aj prípustnosť jeho vykonania je úlohou a doménou súdu. Prvoinštančný súd nepochybil, ak tieto návrhy na vykonanie dôkazov, ak nie sú spôsobilé priniesť ďalšie relevantné skutkové zistenia, zamietol. Preto odvolací súd nezistil odvolací dôvod pre nevykonanie navrhnutých dôkazov žalobcami.

13. Z obsahu spisového materiálu mal prvoinštančný súd dostatočne zistený skutkový stav. Rozhodnutie prvoinštančného súdu netrpí skutkovými vadami, ktoré skutkové vady mohli vzniknúť v prípade, ak bol nesprávne vytvorený skutkový základ v prejednávanej veci. Prvoinštančný súd nevyhodnotil chybné návrhy na vykonanie dôkazov, nepostupoval nesprávne pri vyhodnotení všetkých relevantných dôkazov a listín, nepostupoval nesprávne pri vykonávaní dôkazov, alebo nevyhodnotil nesprávne závery pri ostatných spôsoboch vykonávania skutkového základu. Odvolací súd tu nevidí priestor ani na dotvorenie skutkového stavu ďalšími prípustnými prostriedkami procesnej obrany či prostriedkami procesného útoku.

Prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretí skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky.

V prejednávanej veci prvoinštančný súd dbal na vyhodnotenie prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany strán sporu a odvodzoval od týchto okolností nielen skutkové, ale aj právne posúdenie veci. Obe strany pravdivo popísali svoje skutkové tvrdenia a predložili na svoje tvrdenia aj listinné dôkazy. Obe strany boli oprávnené uplatniť prostriedky procesného útoku a obrany včas. Na

prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana nepredložila včas, súd už nemusí prihliadať, najmä ak by si to vyžadovalo ďalšie pojednávanie alebo vykonanie ďalších úkonov súdu.

Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí. Citované zákonné ust. § 154 CSP je ustanovením, ktoré zabezpečuje súdu, ale aj stranám sporu ustálenie skutkového stavu tak, aby bolo možné vytvoriť skutkový stav, ktorý je záväzný aj pre odvolací súd a aby bolo možné skutkový stav náležitým spôsobom posúdiť. Je preto kladený dôraz na procesnú aktivitu strán sporu a na účinné, rýchle a efektívne použitie prostriedkov procesného útoku či obrany a nútenie strán sporu na pripravenosť a bdelosť v prejednávanej veci. Akonáhle strana sporu zákonnú koncentráciu konania premešká, nebude môcť ďalšie dôkazy (procesná obrana či útok) aplikovať po vyhlásení uznesenia o ukončení dokazovania prvoinštančným súdom. Zákonnou koncentráciou konania sa podľa § 154 CSP uzatvorí možnosť dotvárania alebo zmeny skutkových okolností.

V prejednávanej veci žalobcovia v odvolaní poukazujú na listinu, ktorú predložili prvoinštančnému súdu v čase, kedy už prvoinštančný súd vyhlásil na pojednávaní dňa 16.1.2023 dokazovanie za skončené a konanie odročil na vyhlásenie rozsudku. Práve v medzičase medzi ukončením dokazovania a vyhlásením rozsudku žalobcovia predložili súdu dodatočne získaný listinný dôkaz, a to pozemkovú mapu obce Vislanka z roku 1978, ktorú sa podarilo zabezpečiť až po poslednom pojednávaní z archívu katastra.

Tento dôkaz prvoinštančný súd už pri rozhodovaní o prejednávanej veci, vzhľadom na zákonnú koncentráciu konania, nemohol vziať do úvahy a nemohol sa týmto dôkazom zaoberať.

13. Obdobným spôsobom postupovali strany sporu, teda žalobcovia aj v priebehu odvolacieho konania. Pre účely odvolacieho konania platí tak, ako to odvolací súd už uviedol, skutkový stav zistený prvoinštančným súdom, okrem prípadov, ak dokazovanie sa zopakuje alebo doplní (§ 383 CSP).

V danom prípade odvolací súd nezistil dôvody, pre ktoré by bolo potrebné vo veci nariadiť pojednávanie a zopakovať alebo doplniť dokazovanie. Na všetky dôkazy, ktoré vyšli najavo a skutkové okolnosti zistené na základe týchto dôkazov v priebehu odvolacieho konania nie je možné odvolacím súdom, vzhľadom na § 366 CSP prihliadnuť. Na aplikáciu novôt v procesnom útoku alebo procesnej obrane neboli splnené zákonné podmienky. Preto listinný dôkaz predložený prvoinštančnému súdu odvolací súd nemohol vyhodnotiť ako dôkaz s dopadom na skutkový stav zistený prvoinštančným súdom.

Odvolací súd je viazaný odvolacími dôvodmi. Odvolacie dôvody závisia od úspešnosti strany sporu v prvoinštančnom konaní a môžu sa týkať len tých skutkových dôvodov, ktoré sú zistené prvoinštančným súdom v rámci koncentrácie konania. Všetky ďalšie dôkazy, ktoré predkladajú strany v odvolacom konaní tak, ako sa to stalo v prejednávanej veci, že žalobcovia približne 2 mesiace pred rozhodnutím o veci, resp. o ich odvolaní, predložili ďalší dôkaz, a to súkromný znalecký posudok, ktorým tvrdia, že preukazujú totožnosť svojich nárokov, resp. parcely č. 404 so zbytkom mpč. č. X zo zmluvy o zrušení podielového spoluvlastníctva, nie je možné v odvolacom konaní zohľadniť. Takéto správanie, resp. dokazovanie žalobcami nie je v rámci procesných pravidiel prípustné. Preto ani na tento nový dôkaz predložený v odvolacom konaní po tom, čo skutkový stav prvoinštančným súdom bol zistený správne, bol záväzný pre odvolací súd, nie je možné vyhodnotiť v prospech zmeny skutkových okolností veci zistených do ukončenia dokazovania.

14. Ďalej žalobcovia namietali, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nesprávne právne posúdenie veci predstavuje vadu rozhodnutia a tento dôvod je naplnený v prípade, keď na zistený skutkový stav súd neaplikoval príslušnú právnu normu, alebo aplikoval nesprávnu právnu normu, alebo obsah správnej právnej normy nesprávne interpretoval, alebo správne zvolenú a správne interpretovanú právnu normu nesprávne aplikoval.

Odvolací súd zistil, že prvoinštančný súd správne aplikoval všetky právne normy, ktoré v svojom rozhodnutí citoval. Opomenul však aplikovať základnú právnu normu týkajúcu sa ochrany vlastníckeho práva, a to ust. § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Toto zákonné ustanovenie je hmotnoprávnym ustanovením, ktoré určuje vlastníčkovi spôsob ochrany jeho vlastníctva. Vychádza preto z oprávnenia vlastníka vec držať, užívať, brať plody, s vecou nakladať. Právnu ochranu požívajú všetky obsahové zložky tvoriaceho vlastníctva. Zákon umožňuje tomu, kto sa cíti ako vlastník obmedzovaný iným, chrániť svoje nároky žalobou, pričom ust. § 126 Občianskeho zákonníka len príkladmo stanovuje formy ochrany vlastníckeho práva. Jednou z takýchto žalôb je aj žaloba na určenie svojho vlastníctva, pokiaľ žalobcovia preukážu naliehavý právny záujem na tomto určení. Správne uzatvoril prvoinštančný súd, že žalobcovia majú naliehavý právny záujem, pretože tvrdené vlastníctvo žalobcov nie je vo verejnej listine,

resp. registri evidované. Preto žalobcovia tvrdia, že parcelu č. 404 získali pri vyporiadaní podielového spoluvlastníctva ako zbytok mpč. č. X, z ktorej boli odčlenené parcely žalobcov a parcely I.. Preto aj odstránenie nedostatku prvoinštančného súdu postupom podľa § 382 CSP odvolacím súdom sa pochybenie právneho posúdenia veci súdom prvoinštančným odstránilo jednoduchým postupom odvolacieho súdu.

15. Ako to vyplýva už z rozhodnutia prvoinštančného súdu a z predchádzajúceho právneho názoru odvolacieho súdu, na to, aby bolo možné žalobe vyhovieť, bolo potrebné preukázať žalobcami, že parcela č. 404, zapísaná na LV č. XXX, k.ú. D., je totožná s parcelou označenou v zmluve o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva ako zbytok mpč. č. X. V priebehu konania sa žalobcom nepodarilo preukázať žiadnymi dôkaznými prostriedkami, že ide o totožnú parcelu a že táto parcela aktuálne má č. 404 a nepatrí obci D., ale patrí žalobcom. Žalobcovia v priebehu konania nenavrhli vykonanie žiadneho takého dôkazu, ktorý by ich tvrdenie verifikoval. Logická úvaha o tom, že iná parcela, ako parcela č. 404, vzhľadom na neexistenciu neknižovanej parcely medzi mpč. X a X nebola, nie je dostatočná na autoritatívne rozhodnutie o vlastníctve žalobcov a odňatie vlastníckeho práva, ktoré doposiaľ svedčí žalovanej. Len dôkaz, ktorý bezpochybné odborným spôsobom zaujme stanovisko o totožnosti oboch parciel bude dôkazom, ktorý buď potvrdí alebo nepotvrdí uplatnený nárok žalobcov. Tento dôkaz, aj napriek dôkaznému bremenu žalobcov na preukázanie ich vlastníctva nebol ani len navrhnutý do uznesenia prvoinštančného súdu o ukončení dokazovania, teda do zákonnej koncentrácie konania. Odvolací súd na žiadne ďalšie dôkazy nemôže vo veci prihliadnuť a nemôže tieto dôkazy čo i len relevantnosťou vyhodnotiť vo vzťahu k uplatnenému nároku, a teda nemôže uviesť, či dodatočne predložené dôkazy svedčia alebo nesvedčia o uplatnenom nároku žalobcov. Skutkový stav tak, ako ho zistil prvoinštančný súd, je zistený dostatočne na to, aby bolo možné o uplatnenom nároku žalobcov rozhodnúť pri neunesení dôkazného bremena žalobcami do zákonnej koncentrácie konania. preto správne postupoval prvoinštančný súd, keď žalobu zamietol. Nebol dôvod na iný postup odvolacím súdom, než na potvrdenie rozhodnutia prvoinštančného súdu podľa § 387 ods. 1, 2 CSP. Preto odvolací súd napadnutý rozsudok ako správny potvrdil.

16. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1, 2 CSP. V odvolacom konaní úspešnou stranou sporu bola žalovaná, ktorej vznikol nárok na náhradu trov konania voči žalobcom zodpovedným spoločne a nerozdielne. O výške tejto náhrady rozhodne prvoinštančný súd samostatným uznesením.

17. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

17CoP/17/2016

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).